

בש"פ 841/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 841/22

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט לנוער בבית המשפט
המחוזי בירושלים מיום 24.1.2022 (כבוד השופט א'
אברבנאל) ב-מ"ת 20647-12-21

תאריך הישיבה: י"ד באדר א התשפ"ב (15.2.2022)

בשם העורר: עו"ד יהונתן קמיל
בשם המשיבה: עו"ד עמרי כהן

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בירושלים מיום 24.1.2022 (השופט א' אברבנאל) ב-מ"ת 20647-12-21, בגדרה הורה בית המשפט המחוזי על מעצר העורר עד תום ההליכים.

2. נגד המשיב, קטין יליד 9.4.2004, הוגש ביום 9.12.2021 כתב אישום המייחס לו שורה של עבירות ובהן התפרעות, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה (שתי עבירות), יידוי אבן לעבר כלי תחבורה (שתי עבירות), ניסיון פציעה

עמוד 1

בנסיבות מחמירות, מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה בצוותא, וחבלה במזיד לרכב בצוותא מתוך מניע של גזענות או עוינות כלפי ציבור (שתי עבירות).

על פי המתואר בכתב האישום, ביום 13.11.2021 בשעת ערב, בעת שהתרחשו התפרעויות של צעירים בשכונת ראס אל עמוד במזרח ירושלים, הגיע העורר יחד עם נערים נוספים (להלן ביחד יכונה: הפורעים) אלכיר א-טור הסמוכה לכניסה לשכונה. במקום חלף רכבמדגם טויוטה שבו שלושה נוסעים בעלי חזות יהודית, שהתנהלובמהירות איטית בשל פקק גדול שהיה בכביש כתוצאה מההתפרעויות שחסמו את הכניסה לשכונה. על פי הנטען, הפורעים יידו חפצים ואבנים לעבר הרכב, בעטו בו והיכו בו בידיהם. לאחר שרכב הטוטה הצליח להימלט, הבחינו הפורעים ברכב מדגם מיצובישי, שבו משפחה בעלת חזות יהודית, שנסע גם הוא במהירות איטית בשל פקק התנועה בשכונה. ברכב היו שלושה מבוגרים וארבעה ילדים בגילאי שנה עד עשר, והפורעים החלו ליידות אבנים לעברו. על פי המתואר, העורר בעט בדלת הרכב ומיד לאחר מכן פתח את הדלת וצעק "רוח מן הון"; ילדה בת עשרשישבה בסמוך לדלת הצליחה לסגור אותה במהירות. נטען שמיד לאחר מכן, יידה העורר שתי אבנים גדולות לעבר נוסעי הרכב. במקביל, אחת האבנים שזרקו הפורעים פגעה בחלון של הרכב, ניפצה את הזכוכית ופגעה בעורף של י.ר. שישב במושב הנוסע ליד הנהג. לבסוף הצליח גם רכב זה להימלט מהמקום, כאשר הוא נאלץ לנסוע בנתיב הנגדי כנגד כיוון התנועה על מנת להיחלץ. על פי כתב האישום, המניע למעשים המתוארים היה מניע לאומני אידיאולוגי.

3. בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 19.12.2021 נרשמה הסכמת העורר לקיומן של ראיות לכאורה, ושירות המבחן התבקש לערוך תסקיר מעצר בעניינו. בתסקיר מיום 3.1.2022 כתב שירות המבחן כי התרשם שמשפחתו של העורר מגנה את העבירות המיוחסות לבנם, ומגויסת למטרת שיקומו. בתוך כךהמשפחה הציעה כחלופת מעצר דירת מגורים בשכונת ג'בל אלמוכבר, השייכת לבני המשפחה המורחבת, אליה הציעו לשחרר את העורר למעצר בית תחת פיקוח בני המשפחה. שירות המבחן ציין כי הדירה המוצעת מרוחקת ממקום המגורים של העורר וממקום התרחשות האירועים; וכן ציין כי המפקחים שהוצעו, הכוללים את הוריו של העורר, שנייםמדודיו, וסבתו, הותירו רושם חיובי. עוד ציין שירות המבחן כי משיחות עם המשפחה עולה שהנער תפקד בצורה נורמטיבית עד מעצרו, אולם עמד על כך שהרושם החיובי יחסית מהעורר בשלב זה עומד בסתירה לחומרת העבירות שבהן הוא חשוד, וכי הורי העורר לא הצליחו להסביר פער זה.

לבסוף הפנה התסקיר לכך שבשיחתו עם שירות המבחן, העורר הציג עמדה אמביוולנטית כלפי האפשרות להשתחרר למעצר בית, ושיתף כי יתקשה לעמוד במגבלות של מעצר הבית. עוד צוין בתסקיר ש"הנער שיתף כי במידה ועלול לקבל עונש מאסר בפועל בסוף ההליך הוא מעדיף לסיים את עונשו ולהשתחרר לאחר מכן כשהתיק מאחוריו". לנוכח הסתייגויות העורר, המליץ שירות המבחן לנצל את הדיון שנקבע בעניינו כדי להסביר לו שוב את משמעות בחירותיו; והציע שאםהעורר יתחייב בפני בית המשפט כי יוכל לעמוד בתנאים המגבילים ובית המשפט יתרשם לחיוב מרצינותו, יופנה העורר חזרה לשירות המבחן על מנת שזה יכין תסקיר משלים. אם העורר יתקשה להתחייב בפני בית המשפט כאמור, שירות המבחן המליץ שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר.

ביום 10.1.2022 התקיים דיון נוסף בעניינו של העורר. במסגרת הדיון, פנה בית המשפט אל העורר, והבהיר לו את משמעויות מעצר הבית. לשאלתו של בית המשפט אם העורר יכול לעמוד בתנאים אלה, השיב העורר ש"כן, אין לי מנוס", ולאחר מכן הוסיף ש"זה משהושאני אמור לעשות אותו, מה לעשות". משנשאל על ידי בית המשפט אם הוא מוכן להתחייב לתנאי מעצר הבית, השיב העורר שהוא מתחייב. במצב דברים זה, טען בא-כוח העורר כי יש מקום להחזיר את

העניין לשירות המבחן לשם מתן תסקיר משלים. מנגד טען בא-כוח המשיבה כי מהתסקיר ודברי העורר בפני בית המשפט, עולה שהעורר לא באמת רוצה במעצר הבית, אלא רואה במעצר בית מחויבות שאין לו ברירה אלא לעמוד בה על מנת לרצות את משפחתו; ועל כן אין מקום לעריכת תסקיר משלים. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים, תוך שהוא מדגיש שאין באמור כדי לחוות דעה באשר לשחרור העורר בשלב זה.

4. מהתסקיר המשלים שהוגש ביום 17.1.2022, עולה שהעורר גיבש את דעתו והביע רצון להשתחרר למעצר בית בחלופת המעצר שאותה הציעו הוריו. שירות המבחן ציין כי נוצר הרושם שהעורר מכבד את סמכות הוריו ונענה לה, והרצון לכבדם הוא שהניע אותו, בין היתר, להיענות לחלופת המעצר. לנוכח האמור, שירות המבחן המליץ על שחרור העורר למעצר בית בחלופה שתוארה בתסקיר, תחת פיקוח בני משפחתו, תוך הטלת צו פיקוח מעצר למשך שישה חודשים.

בדיון שנערך ביום 23.1.2022, הדגיש בא-כוח העורר את התסקיר החיובי בעניינו של העורר, את המשפחה המגויסת ואת גילו של העורר, כשיקולים המצדיקים את שחרור העורר למעצר בית. מנגד בא-כוח המשיבה עמד על חומרת העבירות המתוארות בכתב האישום, שעלו לכדי "כמעט לינץ" לדבריו, ועמד על כך שיש לעצור את העורר עד תום ההליכים בשל מסוכנותו הרבה.

בהחלטה מיום 24.1.2022, הורה בית המשפט המחוזי על מעצר העורר עד תום ההליכים. בית המשפט סבר שחומרתן של העבירות המיוחסות לעורר, מלמדות על מסוכנותו הרבה, וזאת בין היתר בהינתן המניע האידיאולוגי של העבירות. בית המשפט סבר כי לנוכח המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר לא ניתן להשיג את תכלית המעצר על דרך שחרורו למעצר בית.

6. כנגד החלטה זו הוגש הערר שלפניי. העורר טוען כי במקרה של בקשה למעצר עד תום ההליכים של קטין, הכלל הוא שיש לעשות כל מאמץ לשחררו לחלופת מעצר שיהא בה כדי לאיין את מסוכנותו, ומעצר מאחורי סורג וברח בנסיבות אלה צריך שיהיה "מוצא אחרון" בלבד. ולענייננו, נטען כי בהתחשב בגילו הצעיר של העורר, היעדר עבר פלילי, והמלצת שירות המבחן, היה על בית המשפט המחוזי לשחררו למעצר בית. העורר עומד על כך שיש בחלופה שהוצעה כדי להפיג את מסוכנותו, וזאת במיוחד בהינתן שהחלופה שהוצעה נמצאת בשכונה מרוחקת משכונת מגוריו וממקום ביצוע העבירות לכאורה, ולדבריו בית המשפט המחוזי לא העניק את המשקל הראוי להמלצה של שירות המבחן בנדון.

בדיון שהתקיים לפניי שב בא-כוח העורר על עיקרי הערר. מנגד, טען בא-כוח המשיבה כי המסוכנות של העורר מחייבת את מעצרו עד תום ההליכים, והדגיש שכך סבר גם בית המשפט המחוזי כאשר החליט על מעצרו. מדברי בא-כוח המשיבה במהלך הדיון עלה, כי התנגדותה לשחרור למעצר בית מבוססת בין היתר על האמביוולנטיות שהביע העורר לכתחילה ביחס לחלופת המעצר, ועל כך שהתסקיר הראשון לא בא בהמלצה לשחררו; וכי הלך רוחו של העורר אך נותן משנה תוקף לעמדת המדינה שלפיה משום חומרת העבירות המיוחסות לעורר והמסוכנות הנלמדת מהן, חלופת מעצר לא תסכון.

7. לאחר עיון בכתובים ושמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים, לא ראיתי מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. אכן העורר קטין, ונטיית בית המשפט בעניינם של קטינים היא לבכר שיקולי טיפול ושיקום כבר בשלב המעצר.

עד תום ההליכים. עם זאת, אין להתעלם מחומרת המעשים המיוחסים לעורר, שכוללים התנפלות אלימה על רכבים וידי אבנים לעברם, רק משום חזותם היהודית של הנוסעים. ויזכר, כי ברכב המיצובישי נסעה משפחה של שבעה, בהם ארבעה ילדים בגילאי שנה עד עשר; ונוכחותם של הילדים ברכב לא הרתיעה את העורר מביצוע העבירות לכאורה. זאת לאחר שקודם לכן הפורעים ובהם העורר יידו אבנים על רכב הטויוטה שנקלע למקום. והכל, על פי כתב האישום, ממניע לאומני אידיאולוגי. מסוכנותו של העורר נלמדת מאופיים החמור של מעשים אלה. אמנם שירות המבחן סבר שניתן לאיין את מסוכנות העורר על ידי השמתו בחלופת מעצר, אולם המלצת שירות המבחן איננה חזות הכול ואין היא כובלת את שיקול דעתו של בית המשפט (בש"פ 8636/19 צ'רוינסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (13.1.2020) (להלן: עניין צ'רוינסקי); בש"פ 4571/19 ואקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.7.2019)). תסקיר שירות המבחן היה בפני בית המשפט המחוזי, יחד עם כתב האישום והראיות הלכאוריות הקיימות לחובתו של העורר ושהוא אינו מתכחש להן; בית המשפט שקל ואיזן בין מכלול השיקולים הצריכים לעניין והגיע לתוצאה שהגיע אליה. איני רואה מקום לשנות מהחלטה זו, וזאת במיוחד משום המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר כפי שתואר לעיל. לכך מתווספים הפער שעליו עמד שירות המבחן בין סביבתו הנורמטיבית של העורר לבין התנהגותו העבריינית לכאורה, אותו לא יכלו הוריו להסביר; והרושם שהותיר העורר שהוא מסכים לחלופת מעצר רק בשל הרצון לרצות את הוריו. ויצוין כי אמנם העורר קטין, אך הוא נמצא על סף בגירות.

יוער, כי ניתן היה לסבור שיש טעם לפגם בכך שבית המשפט המחוזי הורה על עריכת תסקיר משלים לשם בחינת חלופת מעצר עבור העורר אך לבסוף הגיע למסקנה שלא ניתן לאיין את מסוכנותו בחלופת מעצר. במקרה אחר, הערתי שאכן מוטב להימנע מלהורות על עריכת תסקיר במקרים שבהם סבור בית המשפט לכתחילה כי ברור שלא ניתן להפיג את מסוכנותו של נאשם באמצעות חלופת מעצר (עניין צ'רוינסקי, פסקה 5); אולם מנגד, אין להסכין עם עמדה לפיה כאשר קיימת תשתית ראייתית לכאורית ומסוכנות מובנית, לעולם לא תיבחן אפשרות של חלופת מעצר (בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8). בעניינו של העורר, בית המשפט מצא מקום להפנות לעריכת תסקיר משלים, ועם זאת הדגיש בעת שהפנה לתסקירי אין בכך כדי לחוות דעה ביחס לשחרור העורר. אין זאת אלא שלאחר שהוגש לו גם התסקיר המשלים, בית המשפט חזר ועיין בכתב האישום ובתיק החקירה, והגיע למסקנה כי אין אפשרות בנסיבות המקרה להורות על חלופת מעצר, ואיני רואה מקום להתערב במסקנה זו.

8. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט באדר א' התשפ"ב (2.3.2022).

ש ו פ ט ת